

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра управління земельними ресурсами

ЗАТВЕРДЖЕНО
Факультет землепорядкування
від “ 14 ” травня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Нормування в топографо-геодезичній діяльності та землеустрої»

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: G «Інженерія, виробництво та будівництво»
Спеціальність: G18 «Геодезія та землеустрій»
Освітня програма: «Геодезія та землеустрій»
Факультет землепорядкування
Розробники: Йосип ДОРОШ, професор земельного кадастру,
д.е.н., професор, академік;
Євген БУТЕНКО, доцент кафедри управління
земельними ресурсами, к.е.н., доцент;

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни
«Нормування в топографо-геодезичній діяльності та землеустрої».

Навчальна дисципліна «Нормування в топографо-геодезичній діяльності та землеустрою» направлена на підготовку студентів до практичної діяльності, спрямована на застосування нормативно-технічної документації в сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності, технічного та технологічного забезпечення топографо-геодезичної і картографічної діяльності та норм і правила у сфері землеустрою, здійснення землевпорядного процесу у землевпорядній діяльності.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	G18 “Геодезія та землеустрій”	
Освітньо-професійна програма	Геодезія та землеустрій	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов’язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	4	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	денна форма здобуття вищої освіти	заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	1	1
Семестр	1	1
Лекційні заняття	15 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.	6 год.
Лабораторні заняття	-	.
Самостійна робота	60 год.	-
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Нормування в топографо-геодезичній діяльності та землеустрої» є теоретична підготовка студентів до практичної діяльності, спрямованої на знання та застосування нормативно-технічної документації в сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності, технічного та технологічного забезпечення топографо-геодезичної і картографічної діяльності та норми і правила у сфері землеустрою, здійснення землепорядного процесу в землепорядній діяльності щодо відносин, які складаються у цьому процесі та їх суб'єктів (*землепорядно-процесуальні відносини*); умов здійснення землепорядного процесу (проведення, етапи, стадії) та властиві йому принципи; процедури вчинення землепорядних проваджень.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК):

ІК 1. Здатність розв'язувати задачі прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері геодезії та землеустрою.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК05. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК06. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК02. Здатність критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою та суміжних галузей знань.

СК03. Здатність ефективно застосовувати теорії, принципи та технології математики, природничих, технічних, соціальних, економічних наук при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою.

СК04. Здатність здійснювати пошук необхідної інформації, обирати і застосовувати сучасні методи обробки, аналізу, оцінювання та оприлюднення даних, зокрема геопросторових, та метаданих при розв'язанні комплексних задач геодезії та землеустрою.

СК05. Здатність обґрунтовувати і оцінювати методи обстежень, вишукувань, випробувань, діагностики, моніторингу об'єктів геодезії та землеустрою.

СК07. Здатність організовувати діяльність та ефективно керувати складними та/або непередбачуваними робочими процесами у сфері геодезії та землеустрою.

СК09. Здатність розробляти і застосовувати нові стратегічні підходи до вирішення проблем у сфері геодезії та землеустрою.

СК10. Здатність планувати і виконувати топографогеодезичні та землепорядні роботи при розв'язанні завдань економіки землекористування, реалізації земельної та аграрної політики для покращення якості життя людей.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН03. Приймати ефективні рішення щодо розв'язання завдань прикладного, дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері геодезії та землеустрою, аналізувати альтернативи, будувати прогнози, оцінювати ризики, зокрема в умовах неповної та/або суперечливої інформації та неоднозначних вимог.

РН06. Співпрацювати із замовниками та виконавцями робіт та послуг, готувати тендерні пропозиції в сфері геодезії та землеустрою, укладати відповідні договори.

РН07. Обґрунтовувати вибір обладнання, технологій і процесів щодо управління виробництвом і проведення досліджень у сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузях.

РН08. Розробляти і керувати проєктами з урахуванням технологічних умов та вимог щодо управління виробництвом у сфері геодезії та землеустрою та з дотичних міждисциплінарних напрямів, з урахуванням економічних, соціальних, екологічних і правових аспектів; готувати технічні завдання, заявки на фінансування проєктів, здійснювати планування робіт, планувати ресурси і керувати ними.

РН09. Розробляти і впроваджувати заходи з оперативного та перспективного управління, прогнозування і планування геодезичного, картографічного та землевпорядного виробництва з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

РН11. Виконувати комплексний аналіз і оцінювання стану об'єктів геодезії та землеустрою і оцінювати наслідки від запровадження практичних заходів.

РН14. Критично осмислювати сучасні проблеми і перспективні напрями розвитку геодезії та землеустрою, дотичні міждисциплінарні проблеми.

РН15. Вміти комерціалізовувати інновації у топографо-геодезичній діяльності та землеустрою при розв'язанні завдань економіки землекористування, реалізації земельної та аграрної політики.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:
повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	Ленна форма							Заочна форма						
	тиждні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Інституційне середовище діяльності у сфері землеустрою. Теоретичні основи землевпорядного процесу Види і умови здійснення топографо-геодезичної і картографічної діяльності														
Тема 1. Інституційне середовище діяльності у сфері землеустрою. Теоретичні основи нормування землевпорядного процесу: землевпорядна процедура, землевпорядний процес і землевпорядні дії.	1-2	9	1	1			7	2	1		1			
Тема 2. Нормативно-технічна документація в сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності, нормування технологічного забезпечення топографо-геодезичної і картографічної діяльності.	3-4	12	2	2			8	1	0		1			
Разом за змістовим модулем 1		21	3	3			15	3	1		2			
Змістовий модуль 2. Суб'єкти землевпорядних процесуальних відносин, суб'єкти топографо-геодезичної і картографічної діяльності, їх статус, стадії, процесуальні права та обов'язки														

Тема 3. Суб'єкти землевпорядних процесуальних відносин. Суб'єкти топографо- геодезичної і картографічної діяльності та їх статус. Землевпорядний процес і землевпорядні дії при розробленні документації із землеустрою на регіональному та місцевому рівнях.	5-6	11	2	2			7	1	1				
Тема 4. Нормування на різних стадіях землевпорядного процесу.	7-8	12	2	2		8	15	2	1		1		
Разом за змістовим модулем 2		23	4	4			15	3	2		1		
Змістовий модуль 3. Процесуальні права при здійсненні землеустрою в населених пунктах Топографо-геодезичне і картографічне забезпечення містобудівної діяльності													
Тема 5. Нормування топографо- геодезичного і картографічного забезпечення містобудівної діяльності. Процесуальні права та обов'язки суб'єктів містобудівної діяльності	9-10	11	2	2			7						

Тема 6. Особливості нормування землевпорядного процесу і землевпорядних дій при визначенні функцій території та цільового призначення земель	11-12	12	2	2			8	2	1		1		
Разом за змістовим модулем 3		23		4			15	2	1		1		
Змістовий модуль 4. Землевпорядний процес та економіко-правова і екологічна природа документації із землеустрою як підсумкового акту його здійснення. Роботи із топографо-геодезичного і картографічного забезпечення кадастрової діяльності													
Тема 7. Економіко-правова та екологічна природа документацій із землеустрою. Особливості нормування землеустрою в умовах воєнного стану.	13-14	11	2	2			7	2	1		1		
Тема 8. Міжнародні Європейське право стандарти та їх його вплив на національне нормування	15	12	2	2			8	2	1		1		
Разом за змістовим модулем 4		23		4			15	4	2		2		
Усього годин		90		15			60	12	6		6		

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інституційне середовище діяльності у сфері землеустрою. Теоретичні основи нормування землевпорядного процесу: землевпорядна процедура, землевпорядний процес і землевпорядні дії.	1
2	Нормативно-технічна документація в сфері топографо-геодезичної та картографічної діяльності, нормування технологічного забезпечення топографо-геодезичної і картографічної діяльності.	2
3	Суб'єкти землевпорядних процесуальних відносин. Суб'єкти топографо-геодезичної і картографічної діяльності та їх статус. Землевпорядний процес і землевпорядні дії при розробленні документації із землеустрою на регіональному та місцевому рівнях.	2
4	Нормування на різних стадіях землевпорядного процесу.	2
5	Нормування топографо-геодезичного і картографічного забезпечення містобудівної діяльності. Процесуальні права та обов'язки суб'єктів містобудівної діяльності	2
6	Особливості нормування землевпорядного процесу і землевпорядних дії при визначенні функцій території та цільового призначення земель	2
7	Економіко-правова та екологічна природа документацій із землеустрою. Особливості нормування землеустрою в умовах воєнного стану	2
8	Міжнародні Європейське право стандарти та їх його вплив на національне нормування	2

4. Теми практичних, семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Укладання договору, формування технічного завдання, кошторису та організація землевпорядного процесу при розробленні документації із землеустрою» із використанням Microsoft Excel, Digitals та AutoCAD	2
2	Нормування робіт при встановленні (зміні) меж адміністративно-територіальних одиниць та підготовка картографічних матеріалів» із використанням QGIS, AutoCAD та Digitals	2
3	Формування земельної ділянки, розроблення кадастрового плану та підготовка XML-файлу для державної кадастрової реєстрації» із використанням Digitals, QGIS та XML-редактора	4
4	Обґрунтування зміни цільового призначення земельної ділянки з урахуванням комплексного плану просторового розвитку території громади та містобудівної документації» із використанням QGIS, Digitals та даних Державного земельного кадастру	3
5	Розроблення технічної документації із землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж земельної ділянки в натурі (на місцевості) та перевірка її відповідності нормативним вимогам» із використанням Digitals, AutoCAD, QGIS та XML-файлів обміну даними Державного земельного кадастру	4

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Аналіз повноважень суб'єктів землеустрою та погоджувальних	15

	процедур під час розроблення документації із землеустрою	
2	Розроблення схеми землеустрою і техніко-економічного обґрунтування використання та охорони земель територіальної громади із використанням QGIS, AutoCAD, Digitals та геопросторових даних територій	15
3	Розроблення проєкту землеустрою щодо встановлення (зміни) меж населеного пункту із використанням QGIS, AutoCAD, Digitals та матеріалів комплексного плану просторового розвитку території громади.	15
4	Розроблення проєкту землеустрою щодо еколого-економічного обґрунтування сівозмін та впорядкування угідь із використанням QGIS, Digitals, Microsoft Excel та даних агровиробничого групування ґрунтів.	15

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:
(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист лабораторних/практичних, розрахункових/графічних робіт, проєктів;
- пірінгове оцінювання, самооцінювання.

7. Методи навчання:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Інституційне середовище діяльності у сфері землеустрою. Теоретичні основи землевпорядного процесу. Види і умови здійснення топографо-геодезичної і картографічної діяльності.		
Практична робота 1.	ПРН 3, 5, 6. А також знати землевпорядну процедуру, процес та дії. Розуміти функції, складові та принципи землевпорядного процесу. Розуміти інституційне середовище земельних відносин. Вивчити нормативно-правові акти щодо регулювання землеустрою, геодезії та топографії.	30
Практична робота 2.		30
Самостійна робота 1.		10
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Суб'єкти землевпорядних процесуальних відносин, суб'єкти топографо-геодезичної і картографічної діяльності, їх статус, стадії, процесуальні права та		

обов'язки		
Практична робота 3.	ПРН 6, 7, 8, 9. А також розуміти порядок організації топографо-геодезичних і картографічних робіт; Знати технічні вимоги до них, норми та правила їх виконання; Вміти використовувати сучасних інформаційних технологій і систем для створення геодезичних, топографічних і картографічних матеріалів, збору, ведення, контролю, накопичення, зберігання, поновлення, пошуку, перетворення, переробки, відображення, видачі й передачі даних.	50
Самостійна робота 2.		20
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Процесуальні права при здійсненні землеустрою в населених пунктах Топографо-геодезичне і картографічне забезпечення містобудівної діяльності		
Практична робота 4.	ПРН 9, 11, 14, 15. Розрізняти землевпорядний процес та землевпорядні дії при складанні землевпорядної документації. Знати об'єкти та суб'єкту топографо-геодезичної і картографічної діяльності. Знати місце розробників документації із землеустрою, та інших суб'єктів у землевпорядному процесі; Визначати землевпорядні дії представників органів державної влади та місцевого самоврядування, громадськості. Знати мету, завдання та зміст проекту. Знати порядок погодження і затвердження.	50
Самостійна робота 3.		20
Модульна контрольна робота 3.		30
Всього за модулем 3		100
Модуль 4. Землевпорядний процес та економіко-правова і екологічна природа документації із землеустрою як підсумкового акту його здійснення. Роботи із топографо-геодезичного і картографічного забезпечення кадастрової діяльності		
Практична робота 5.	ПРН 11, 14, 15. Знати землевпорядні дії та процес при складанні землевпорядної документації. Вміти обґрунтовувати модель землевпорядного процесу. Знати зацікавлені сторони та їх місце у землевпорядному процесі. Знати мету, завдання та зміст проекту. Вміти формувати листи (звернення) при погодженні і затвердженні землевпорядної документації. Розрізняти стадії земле-впорядного процесу.	50
Самостійна робота 4.		20
Модульна контрольна робота 4.		30
Всього за модулем 4		100
Навчальна робота	$(M1 + M2 + M3 + M4) / 4 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2014>;
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти.

1. Дорош Й.М. Правовий процес у землеустрої: конспект лекцій для вивчення дисципліни. Заочна форма / Й.М. Дорош, Є.В. Бутенко, Г.М. Колісник. – К.: Віддруковано у редакційно-видавничому відділі НУБіП України., 2021. – 60 с.

2. Дорош Й.М. Правовий процес у землеустрої: конспект лекцій для вивчення дисципліни. Денна форма / Й.М. Дорош, Є.В. Бутенко, Г.М. Колісник. – К.: Віддруковано у редакційно-видавничому відділі НУБіП України., 2021. – 103 с.

3. Дорош Й.М. Правовий процес у землеустрої: методичні рекомендації для виконання самостійних робіт /Й.М. Дорош, Є.В. Бутенко, Г.М. Колісник. – К.: Віддруковано у редакційно-видавничому відділі НУБіП України., 2021. – 20 с.

4. Дорош Й.М. Правовий процес у землеустрої: методичні рекомендації для виконання практичних робіт. Денна форма / Й.М. Дорош, Є.В. Бутенко, Г.М. Колісник. – К.: Віддруковано у редакційно-видавничому відділі НУБіП України., 2021. – 83 с.

5. Дорош Й.М. Правовий процес у землеустрої: методичні рекомендації для виконання практичних робіт. Заочна форма / Й.М. Дорош, Є.В. Бутенко, Г.М. Колісник. – К.: Віддруковано у редакційно-видавничому відділі НУБіП України., 2021. – 53 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Землевпорядний процес : навч. посіб. / А. М. Третяк, Й. М. Дорош, Р. А. Третяк, Ю. В.

Лобунько. Херсон : Олді-Плюс, 2018. 276 с.

2. Третяк А. М., Дорош Й. М., Третяк Р. А. Теоретичні засади землевпорядного процесу : монографія / за заг. ред. А. М. Третяка. Херсон : Олді-Плюс, 2017. 268 с.

3. Третяк А. М., Другак В. М., Колганова І. Г. Стандартизація та нормування у землеустрої : навч. посіб. Київ : Агроосвіта, 2013. 224 с.

4. Нормативи землекористування : зб. нормативно-правових актів та наук.-метод. рекомендацій у сфері землекористування та охорони земель : у 2 т. / за заг. ред. Л. Я. Новаковського. Київ : Август Трейд, 2008. Т. 1. 446 с. Т. 2. 454 с.

5. Третяк А. М. Законодавчо-нормативні проблеми земельних економічних відносин прав власності та прав користування землею в Україні. Земельне право України: теорія і практика. 2005. 258 с.

6. Мартин А. Г., Євсюков Т. О. Сучасний стан та пропозиції щодо нормування у галузі охорони земель в Україні. Землеустрій і кадастр. 2008. № 1. С. 21–27.

7. Мартин А. Г., Колесник В. І. Проблеми створення галузевої системи стандартизації у сферах землеустрою, охорони та оцінки земель. Землеустрій і кадастр. 2009. № 4. С. 12–22.

8. Третяк А. М. Екологія землекористування: теоретико-методологічні основи формування та адміністрування : монографія. Київ : ВПІОЛ, 2012. 444 с.

9. Третяк А. М., Колганова І. Г. Землевпорядне проектування: упорядкування існуючих сільськогосподарських землеволодінь та землекористувань та їх угідь. Київ : ЦЗРУ, 2007. 210 с.

10. Третяк А. М., Гетманьчик І. П. Землевпорядне проектування: еколого-економічні засади формування землекористування природно-заповідних територій. Київ : Компринт, 2011. 254 с.

11. Про землеустрій : Закон України від 22.05.2003 № 858-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 36. Ст. 282.

12. Про охорону земель : Закон України від 19.06.2003 № 962-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 29. Ст. 1431.

13. Про стандартизацію : Закон України від 17.05.2001 № 2408-III. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 31. Ст. 145.

14. Про державний земельний кадастр : Закон України від 07.07.2011 № 3613-VI. Відомості Верховної Ради України. 2012. № 8. Ст. 61.

15. Про державний контроль за використанням та охороною земель : Закон України від 19.06.2003 № 963-IV. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 29. Ст. 1432.

16. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25.06.1991 № 1264-XII. Відомості Верховної Ради України. 1991. № 41. Ст. 546.

17. Про планування та забудову територій : Закон України від 20.04.2000 № 1699-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 31. Ст. 250.

18. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16.06.1992 № 2456-XII. Відомості Верховної Ради України. 1992. № 34. Ст. 502.

19. Про топографо-геодезичну і картографічну діяльність : Закон України від 23.12.1998 № 353-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/353-14#n133> (дата звернення: 13.05.2026).

20. Про затвердження Вимог до технічного і технологічного забезпечення виконавців топографо-геодезичних і картографічних робіт : наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 11.02.2014 № 65. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0395-14#Text> (дата звернення: 13.05.2026).

21. Про затвердження Положення про порядок надходження, зберігання, використання та обліку матеріалів Державного картографо-геодезичного фонду України : постанова Кабінету Міністрів України від 22.07.1999 № 1344. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1344-99-п#Text> (дата звернення: 13.05.2026).

22. Про затвердження Положення про Державну службу України з питань геодезії,

картографії та кадастру : постанова Кабінету Міністрів України від 14.01.2015 № 15. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-п#Text> (дата звернення: 13.05.2026).

23. Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля : наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 27.02.2002 № 88. URL: <http://www.rada.gov.ua/laws/prawo/new> (дата звернення: 13.05.2026).

24. Про затвердження Порядку виконання земельно-кадастрових робіт та надання послуг на платній основі державними органами земельних ресурсів : постанова Кабінету Міністрів України від 01.11.2000 № 1619. URL: <http://www.rada.gov.ua/laws/prawo/new> (дата звернення: 13.05.2026).